

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ

Студијски програм за предмет

ИСТОРИЈА СРПСКО-РУСКИХ ЦРКВЕНИХ ОДНОСА

Наставник: доц. др Владислав Пузовић

1. Основни подаци о предмету:

- временске димензије наставе: летњи семестар, мастер академске студије
- седмични фонд часова: 2+2
- број часова у семестру: 15
- врста наставе: обавезан предмет
- корелација наставе: Општа историја Цркве, Историја Српске Православне Цркве, Историја помесних Цркава, Историја Руске Православне Цркве
- организациони облици наставе: предавања, вежбе, консултације
- евалуација знања: испит (усмени)
- обавезе студената: похађање предавања, редовне консултације
- начин оцењивања студената: активно учешће у настави - 30 поена; завршни испит - 70 поена

2. Циљ предмета:

СТИЦАЊЕ СИСТЕМАТског знања о кључним етапама у историји српско-руских црквених односа. Боље разумевање међусобних богословских, духовно-просветних, књижевних и културних веза. Кроз упознавање са рукописном и архивском грађом, као и литературом, студенти ће стећи могућност за даља научна истраживања везана за поменути тематику.

3. Садржај предмета:

1. Увод (упознавање са предметом и литературом) 2. Руска Црква у кијевском периоду (10-13. век); Српска Црква у време Светог Саве; Јужнословенско-руска духовна прожимања (10-13. век) 3. Руска Црква и Српска Црква у 14. и 15. веку: старац Исаија, митрополит Кипријан, Григорије Цамблак, Пахомије Србин, Лав Филолог 4. Руска Црква и Српска Црква у 16. веку: покровитељство руских владара над Српском Црквом 5. Руска Црква и Српска Црква у 17. веку: Никонове реформе и Српска Црква 6. Петар Могила, кијевско богословље и Српска Црква 7. Руска Црква и Српска Црква у 18. веку: утицај Духовног Регулamenta Теофана Прокоповича на црквени живот у Карловачкој митрополији 8. Срби на руским духовним академијама у 18. веку 9. Руска Црква и Српска Црква у 19. веку: Срби на руским духовним академијама у 19. веку 10. Српска Црква и Руска загранична Црква у периоду између два светска рата 11. Односи Српске Цркве и Московске патријаршије у периоду између два светска рата 12. Допринос руских емиграната развоју српског богословља; Утицај

руског емигрантског монаштва на обнову српског монаштва 13. Руска Црква и Српска Црква у другој половини 20. века 14. Руска Црква и Српска Црква: ставови о актуелним питањима Православља 15. Обновљање градива.

4. Литература:

Обавезна:

- М. Јовановић, *Срби и Руси (12-21. век) – историја односа*, Београд 2012.
П. И. Малицкий, *Руководство по истории Русской Церкви*, Москва 2000.
Ђ. Слијепчевић, *Историја Српске Православне Цркве, т. 1-3*, Београд 1991.
Ђорђе Сп. Радојичић, *Јужнословенско-руске културне везе до почетка 18. века*, Зборник Матице српске за књижевност и језик, књ. 13, бр. 2 (1965) 261-309.
В. Вукашиновић, *Српска барокна теологија*, Краљево-Нови Сад 2008.

Допунска:

- Р. Поповић, *Православне помесне Цркве*, Београд 2009.
Т. Вер, *Православна Црква*, превод Љ. Благојевић, Београд 2001.
Т. Бремер, *Крст и Кремљ*, превод М. Станисавац, Београд 2012.
Г. Флоровски, *Путеви руског богословља*, превод М. Р. Мијатов, Н. Сад 2008.
Д. Танић, *Руско царство и Српска Православна Црква (1557-1766)*, Ниш 2013.
М. В. Зизикин, *Патријарх Никон – његове државне и канонске идеје, т. 1-3*, превод М. Радовановић, Краљево 2007.
Две посланице Хиландараца цару Ивану Грозном, Српске посланице 16. века (приредио: Ђ. Трифуновић), Крушевац 1988, 23-44.
А. Јевтић, *Развој богословља код Срба*, Духовност православља, Београд 1990, 217-246.
В. Мошин, *О периодизацији руско-јужнославенских књижевних веза*, Слово 11-12 (1962) 13-130.
С. Петковић, *Манастир Студеница и Русија у 17. и 18. веку*, Осам векова Студенице, Београд 1986, 231-240.
С. Петковић, *Хиландар и Русија у 16. и 17. веку*, Казивања о Светој Гори, Београд 1995, 143-170.
М. Костић, *Духовни регуламент Петра Великог (1721) и Срби – прилог историји нашег рационализма*, Рад војвођанских музеја 7 (1958) 61-91.
С. Р. Долгова – Е. В. Иванова, *Руско-српске православне везе од 16. до 18. века*, Москва-Србија; Београд-Русија: документа и материјали, т. 1 (друштвене и политичке везе 16-18. век), Београд 2013, 46-78.
А. А. Турилов, *Културне везе Московске Русије и Србије од 14. до 16. века*, Москва-Србија; Београд-Русија: документа и материјали, т. 1, (друштвене и политичке везе 16-18. век), Београд 2013, 142-178.
С. Димитријевић, *Узајамне везе Срба и Руса у прошлости*, Календар Црква (1948) 48-79.
М. Бошков, *О Дамаскину Хиландарцу и руским књигама у његовом животу и раду*, Зборник Матице српске за славистику 52 (1997) 69-85.
М. Јовановић, *Руска православна загранична Црква у Југославији током двадесетих и тридесетих година XX века*, Српска теологија у XX веку – истраживачки проблеми и резултати, 3 (2008) 160-178.

- К. Кончаревић, *Утицај руске емиграције на обнову и развој српске монашке духовности*, Српска теологија у XX веку – истраживачки проблеми и резултати 7 (2010) 36-44.
- В. Пузовић, *Посредовање српског патријарха Варнаве (Росића) у канонском спору између Московске патријаршије и Архијерејског синода Руске заграничне Цркве*, Српска теологија данас 2 (2011) 455-463.
- В. Пузович, *Вклад русской эмиграции в развитие сербской академической теологии*, Международный научный симпозиум: Русская диаспора и изучение русского языка и русской культуры в инославянском и иностранном окружении (Белград, 1—2 июня 2011 г.) – доклады, Белград 2012, 78—89.
- В. Пузович, *Отношение Сербской Православной Церкви к каноническому и юридическому положению Русской Православной Церкви Заграницей (1920—1930)*, Христианское чтение (научно-богословский журнал СПбДА), 3 (2012) 158-175.
- В. Пузовић, *Завршни радови Срба на Кијевској духовној академији (1869—1899)*, Српска теологија у XX веку – истраживачки проблеми и резултати, 12 (2012) 152- 173.